

**ГОДИШНА ПРОГРАМА**  
**ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ**  
**В ОБЩИНА КРУШАРИ ЗА 2022г.**

**Приета с решение № 13/131 от 21.12.2021г. на Общински съвет с. Крушари**

**ВЪВЕДЕНИЕ**

Настоящата програма за развитие на читалищната дейност в община Крушари е разработена в изпълнение на чл. 26а, ал. 2 от Закона за народните читалища и въз основа на направените от читалищата в община Крушари, предложения за дейността им през 2022 г. Изготвянето на годишната програма за развитие на читалищната дейност цели обединяване на усилията за по-нататъшно развитие и утвърждаване на читалищата като важни средища съхраняващи културната идентичност на общината и региона.

Българските читалища са културни институции със специфична функция за съхранение и развитие на традиционните ценности на нацията, както и социални и информационни центрове за разпространение на знания, култура и духовност. Народните читалища са място за общуване и участие в различни творчески занимания и изкуства на хора, без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.

Основната дейност на народните читалища като самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, е да осъществяват културен живот и приобщават гражданите към постиженията на науката, културата и изкуството. Читалищата работят за запазване на обичаите и традициите на българския народ и утвърждаване на националното самосъзнание. Организируют инициативи като: тържества, събори, фестивали и други на местно, регионално или национално ниво. Те са важна институция в развитието на местната култура и като цяло на българската култура.

**I. НАРОДНИ ЧИТАЛИЩА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КРУШАРИ**

На територията на община Крушари има общо седем читалища, вписани в Регистъра на народните читалища към Министерството на културата, както следва :

1. НЧ "Йордан Драгнев - 1894" – с. Крушари
2. НЧ "Христо Ботев - 1940" – с. Коритен
3. НЧ "Стефан Караджа - 1936" – с. Телериг
4. НЧ "Светлина - 1945" – с. Полковник Дяково
5. НЧ "Втори юни - 2004" – с. Александрия
6. НЧ "Асен Златаров - 1962" – с. Лозенец
7. НЧ "Кирил и Методий – 1941" – с. Ефрейтор Бакалово

Към всички читалища има сформирани различни самодейни групи, повечето с насоченост към събиране, съхраняване, опазване и представяне на българското народно творчество, възстановяване и съхраняване на местни обичаи и традиции.

## **II. ЦЕЛИ**

1. Задоволяване потребностите на жителите на общината, свързани с развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност;
2. Запазване на националните традиции, ценност и фолклор;
3. Осигуряване на достъп до информация и интернет;
4. Обогатяване на библиотечния фонд и подобряване дейността на библиотеките;
5. Изграждане на обща мрежа за сътрудничество между всички читалища на територията на общината;
6. Съхранение и популяризиране на българските културни традиции и наследство;
7. Формиране на читалището като място за общуване, реализиране на успешни социални практики, повишаване ролята му в социалната и културна интеграция на различните социални и етнически общности;
8. Активност междусекторно сътрудничество с административни структури, образователни институции, социални заведения, други представителни организации, социални заведения, други представителни организации, свързани с реализирането на културни и образователни политики на територията на община Крушари, област Добрич и на национално ниво.

## **III. ДЕЙНОСТИ**

Основните дейности на народните читалища на територията на община Крушари са свързани с библиотечното дело, развиване на любителското художествено творчество, съхранение и доразширяване на самодейните групи и клубове по интереси, културни дейности включващи работа с всички възрастови и социални слоеве от населението, като изнасяне на концерти, провеждане на срещи, чествания и други културни събития.

Предложените дейности целят обединяване на усилията за по-нататъшно развитие и утвърждаване на читалището като важна общественна институция, имаща голямо значение за развитието на местните общности, като фактор за културно, образователно и информационно развитие.

Основна задача е да се привлекат местни самодейци от различни възрастови групи и етноси, които да представят и пазят характерните обичаи, танци и традиции за региона. Мотивирането на деца и ученици да се включат в кръжочни и клубни формати с цел ограмотяване и поддържане на добро образователно и културно равнище. Създадените детски кътове към читалищата предоставят условия за тихи игри, четене, рисуване, оцветяване и други занимания за най- малките посетители, с цел подпомагане на ранното детско развитие.

Предложените дейности са стъпка в осъществяването на насоките за превръщането на читалището в модерен, многопрофилен и многоцелеви център за култура и образование на територията на община Крушари. Днешните реалности изискват от читалищата да бъдат високо отговорни културни сдружения на гражданите, особено в населените места, където се явяват като единствен културен център.

За 2022г. Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община Крушари е обобщена в следната таблица :

| Месец           | Културна проява                                                                                                                        | Организатор                        |
|-----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|
| <b>Януари</b>   | 174г. от рождението на Христо Ботев - творчески кът с библиотечни документи                                                            | НЧ с. Крушари<br>НЧ с. Коритен     |
|                 | Ромска Нова година – изложба на сурвакници                                                                                             | НЧ с. Лозенец                      |
|                 | Ден на родилната помощ – възстановка на традиционни народен обичай „Бабуване“                                                          | Народни читалища                   |
|                 | Приказкотерапия – драматизация на детска приказка                                                                                      | НЧ с. Телериг                      |
|                 | „ В света на приказките” – презентация на приказки пред деца и ученици от ДГ Крушари и СУ”Хр. Смирненски”                              | НЧ с. Крушари                      |
| <b>Февруари</b> | Ден на пчеларя – изложба на пчелни продукти от пчеларска общност на селото и беседа с учениците за ползите от меда                     | НЧ с. Крушари<br>НЧ с. Коритен     |
|                 | „Песента е любов“ – концерт по случай деня на влюбените                                                                                | НЧ с. Ефр. Бакалово                |
|                 | Трифон Зарезан – ден на лозаря. Възстановка на народен обичай. Конкурс „ Най-добро домашно вино“                                       | Народни читалища                   |
|                 | „Приказният свят на Ран Босилек“ (презентация) - гостуват ученици 1 и 2 клас на СУ „Христо Смирненски”                                 | НЧ с. Крушари                      |
|                 | „Зима край огнището” – представяне на традиционни ястия и занаяти. На раздумка в читалището                                            | НЧ с. Крушари                      |
|                 | 149 години от героичната гибел на Апостола на свободата Васил Левски – презентация и рецитал на ученици                                | НЧ с. Крушари<br>НЧ с. Коритен     |
|                 | Работилница за обичаи – изработка на кукерски маски от деца и ученици                                                                  | НЧ с. Телериг                      |
| <b>Март</b>     | 1 март - Ден на самодееца. Концерт на съставите към читалището пред жителите на селото.                                                | Народни читалища                   |
|                 | „Баба Марта бързала,мартеници вързала“ – закичване на децата от ДГ                                                                     | Народни читалища                   |
|                 | 144г. години от Освобождението на България. Национален празник на Република България – поднасяне на венец пред Паметника на загиналите | Народни читалища                   |
|                 | „Благодаря ти, мамо!” - Празник на малчуганите от детската градина. Изложба на картички и сувенири по                                  | Народни читалища<br>Детски градини |

|              |                                                                                                                                                                       |                                       |
|--------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
|              | случай 8 март.                                                                                                                                                        |                                       |
|              | 8 март - Международен ден на жената. Общоселско тържество                                                                                                             | Народни читалища                      |
|              | „Пролет иде“ – Посрещане на първа пролет. Изготвяне на изложба с пролетни рисунки от децата от ДГ на територията на Община Крушари                                    | Детски градини<br>Народни читалища    |
|              | „Сирни Заговезни“- палене и прескачане на огньове от жителите на селото                                                                                               | Народни читалища                      |
|              | Посрещане на Благовещение с децата от детската градина, извършване на ритуал,почерпка с домашни мекици и мед.                                                         | Детски градини<br>Народни читалища    |
| <b>Април</b> | Първи април - ден на хумора, сатирата, забавата, шегата и лъжата. Провеждане на беседа с децата за усмивката                                                          | Детски градини,<br>Училища и Читалища |
|              | Седмица на детската книга и изкуства за деца. Презентация, четене на приказки и творчески кът. Съзтезание с ученици за най-бързо четене под надслов „Да четем заедно“ | Народни читалища                      |
|              | „С песните на Добра Савова“ – празничен концерт по повод 90-годишният юбилей на народната певица Добра Савова, почетен гражданин на община Крушари.                   | НЧ с. Коритен                         |
|              | Здравна беседа „ Информирани и здрави“.                                                                                                                               | Детски градини,<br>Училища и Читалища |
|              | „Лазаруване“ – лазарки благославят домовете за здраве и берекет                                                                                                       | Народни читалища                      |
|              | Международен ден на Земята – презентация на ученици на тема „Чиста Земя“. Засаждане на дръвче пред читалището                                                         | Детски градини,<br>Училища и Читалища |
|              | Тематична вечер „Да си спомним за първите“ по случай международния ден на авиацията и космонавтиката                                                                  | НЧ с. Ефр. Бакалово                   |
|              | Международния ден на земята. Засаждане на дръвчета пред читалището.                                                                                                   | Читалища                              |
|              | Великденски празник „Чук, чук яйчице“. Изложба на деца и ученици под надслов „Писано яйце“                                                                            | Детски градини,<br>Училища и Читалища |
| <b>Май</b>   | 1 май - Международен ден на труда. „Да почистим заедно двора около читалището“ – инициатива на деца и възрастни                                                       | Народни читалища                      |
|              | „С дъх на лято“ – конкурс за най-добра тематична рисунка с участие на деца и младежи от ЗЖ, ДГ и училища на                                                           | НЧ с. Крушари                         |

|            |                                                                                                                                                                                                                     |                                       |
|------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
|            | територията на община Крушари.                                                                                                                                                                                      |                                       |
|            | Празнична програма по случай Рамазан Байрам – символ на сплотеността, толерантността, берекета и братството.                                                                                                        | НЧ с. Телериг<br>НЧ с. Ефр. Бакалово  |
|            | „Гергьовден“ - изнасяне на програма на местното население от самодейните групи към НЧ - танци, люлки и забавни игри.                                                                                                | Народни читалища                      |
|            | Пролетни празници – „Тепреш“, „Хъдърлез“ и „Сабантуи“ – мост между минало и настояще. Пробуждане на пролетта.                                                                                                       | НЧ с.Телериг<br>НЧ с. Ефр.. Бакалово  |
|            | „Отбелязване деня на Европа“. Организиране на литературен конкурс на тема „Пътят към Европа“ с участие на ученици от всички училища на общината.                                                                    | Народно читалище<br>с. Крушари        |
|            | 24 май - Ден на българската просвета и култура и на славянската писменост – празничен концерт.<br>„Среща на три поколения“ с участието на децата от детската градина, училище и самодейните състави към читалищата. | Народни читалища                      |
| -          | Организиране на дарителска кампания „Подари книга“ по повод професионалният празник на библиотеки и читалища.                                                                                                       | НЧ с. Крушари                         |
| <b>Юни</b> | 1-ви юни - Международен ден на детето. Забавни игри, песни и танци с деца и ученици.                                                                                                                                | Читалища, Училища и ДГ                |
|            | Куклен театър за децата от детските градини и учениците от началните класове на училища от Община Крушари по повод деня на детето.                                                                                  | Детски градини,<br>Училища и Читалища |
|            | „Жив е той, жив е ....“ – отбелязване деня на Ботев. Рецитал от творби на поета-революционер.                                                                                                                       | Народни читалища                      |
|            | Ритуал по повод „Еньовден“- сплитане на венец от цветя и билки.                                                                                                                                                     | Народни читалища                      |
|            | „Празник на гърнетата – Кулинарната академия на Добруджа“                                                                                                                                                           | НЧ с. Крушари<br>Община Крушари       |
|            | Театрална постановка на „Жътва“ от самодейците на селото.                                                                                                                                                           | НЧ с. Телериг                         |
|            | Витрини, изложби по случай кръгли годишнини от рождението на видни личности.                                                                                                                                        | Народни читалища                      |
|            | Участие на самодейните групи във фолклорни събори из страната.                                                                                                                                                      | Народни читалища                      |
| <b>Юли</b> | Регионален фолклорен събор „Текето“ – 2022г.                                                                                                                                                                        | НЧ с. Крушари<br>Община Крушари       |

|                  |                                                                                                                                                                                                  |                                          |
|------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|
|                  | Да се пренесем в творчеството на Ангел Каралийчев и Стоян Михайловски.                                                                                                                           | Народни читалища                         |
|                  | Лятна детска академия под наслов „Ваканция, здравей!“. Организиране на занимания по интереси за малчуганите.                                                                                     | Народни читалища                         |
|                  | Празничен концерт посветен на Курбан Байрам. Деня за прошка.                                                                                                                                     | НЧ с.Телериг<br>НЧ с. Ефр.. Бакалово     |
| <b>Август</b>    | Организиране на летни клубове по интереси - занимателни, образователни и спортни игри за деца и младежи.                                                                                         | Народни читалища                         |
|                  | Летен културен отдиш. Участие на самодейните състави в международни, национални и регионални събори.                                                                                             | Народни читалища                         |
| <b>Септември</b> | Честване на 106 години от боевете на Добруджанския фронт и 137 години от Деня на Съединението на Княжество България с Източна Румелия – поднасяне на цветя пред войнишките паметници в общината; | Народни читалища                         |
|                  | Отбелязване на деня на грамотността - състезание по правопис между учениците от 4 и 5 клас                                                                                                       | НЧ с. Крушари                            |
|                  | 113 години от обявяването на Независимостта на България – поднасяне на цветя пред Паметника на загиналите за отечеството                                                                         | Народни читалища                         |
| <b>Октомври</b>  | 1 октомври - Международен ден на възрастните хора. Празничен концерт с участието на самодейните състави към читалищата от Община Крушари.                                                        | Народни читалища<br>Пенсионерски клубове |
|                  | Ден на Община Крушари - участие в общинските прояви, организирани от Община Крушари                                                                                                              | НЧ с. Крушари<br>Община Крушари          |
|                  | Отбелязване деня на благотворителността                                                                                                                                                          | НЧ с. Крушари                            |
|                  | Фестивал „Пролетници за сита зима“                                                                                                                                                               | Народни читалища<br>Община Крушари       |
| <b>Ноември</b>   | 1 ноември - Ден на народните будители. Празничен рецитал на ученици под надслов „Вам, будители народни!“ Театрална постановка за деца и ученици.                                                 | Детски градини,<br>Училища и Читалища    |
|                  | Поздрав към хората със специални потребности по повод Международния ден на хората с увреждания.                                                                                                  | НЧ с. Крушари                            |
|                  | Ден на християнското семейство – общоселско тържество.                                                                                                                                           | Народни читалища<br>Пенсионерски клубове |
| <b>Декември</b>  | Изложба на коледни, новогодишни                                                                                                                                                                  | Детски градини,                          |

|  |                                                                                                          |                    |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|
|  | картички и сурвакници изработени от любителска група деца. Работилница за обичаи.                        | Училища и Читалища |
|  | „Никулден – традиция и поверия на празника“                                                              | Народни читалища   |
|  | „Да е мирна, здрава и честита“ - Коледни и Новогодишни празници – общоселско тържество. Коледен концерт. | Народни читалища   |
|  | Организирано традиционно изпращане на коледари.                                                          | Народни читалища   |

Програма за развитие на читалищната дейност е разработена и изготвена на база внесени предложения на Председателите на читалищните настоятелства от читалища от община Крушари до кмета на Общината за 2022 г. Предложените дейности са приети и одобрени на заседания на Читалищните настоятелства.

Участията и заявките за различните събори и фестивали през 2022 г. , ще се разглеждат допълнително според финансовото състояние и продължаващата извънредна епидемична обстановка в страната.

Програмата е отворена за допълнения. На този етап тя включва конкретни дейности и мероприятия, които са част от планове на всяко отделно читалище.